

EIROPAS KOMISIJA

PAZIŅOJUMS PRESEI

Briselē, 2012. gada 14. septembrī

Vide. Informācijas sakopšana cīņai ar svešzemju sugu draudu Eiropā

Cik daudz reģionam svešu augu sastopams Alpos? Kādi dzīvnieki tīši vai netīši ieviesti Donavā? Cik lielā mērā tie apdraudēs vietējo faunu? Pirmais solis, lai iegūtu atbildes uz šiem un citiem jautājumiem par 16 000 svešzemju sugām, kas pašlaik identificētas visā Eiropā, ir Eiropas Svešzemju sugu informācijas tīkls (*EASIN*), ko izveidojis un šodien laiž klajā Eiropas Komisijas iekšējais zinātniskais dienests — Kopīgais pētniecības centrs (*JRC*). Kā pirmais šāda veida tīkls Eiropā tas ir svarīgs ierocis cīņā ar invazīvu svešzemju sugu radītajiem draudiem. Invazīvās sugas nopietni apdraud bioloģisko daudzveidību un dabas resursus; lēš, ka to ekonomiskā ietekme sasniedz aptuveni 12 miljardus eiro gadā.

Vides komisārs Janess Potočniks to komentē šādi: *"Invazīvas svešzemju sugas rada aizvien lielākas problēmas mūsu dabas resursiem, cilvēku veselībai un ekonomikai. Draudus rada svešzemju sugas, kuru skaits mūsdienu pasaulē, kur viss ir cieši savstarpēji saistīts, aizvien aug. EASIN tīkls palīdzēs ļaudīm Eiropā saņemt labāku informāciju par to, kur un cik izplatītas ir svešzemju sugas, bet tas savukārt dos iespēju veidot labāku politiku šajā sarežģītajā jautājumā."*

Svešzemju sugas — alohtoni organismi, kas iedzīvojas jaunā vidē — kļūst aizvien izplatītākas visā pasaulē. Vairums nerada nopietnus draudus jaunajai videi. Tomēr dažas jaunajiem apstākļiem pielāgojas tik sekmīgi, ka kļūst invazīvas — no bioloģiska retuma tās pārtop par īstu draudu vietējām ekosistēmām, lauksaimniecības kultūrām un mājlopiem, kā arī mūsu videi un sociālajai labklājībai. Invazīvas svešzemju sugas ir bioloģiskās daudzveidības izzušanas otrs nozīmīgākais cēlonis (pēc biotopu pārveidošanas).

EASIN atvieglo svešzemju sugu kartēšanu un klasificēšanu, proti, tas indeksē paziņotos datus vairāk nekā 40 tiešsaistes datubāzēs. Izmantojot dinamiski atjauninātas tīmekļa funkcijas, lietotāji var apskatīt un kartēt svešzemju sugu izplatību Eiropā un atlasīt tās pēc visdažādākajiem kritērijiem, sākot ar vidi, kur tās uzietas (sauszeme, jūras vide, saldūdens vide) un to bioloģisko klasifikāciju, un beidzot ar to introducēšanas ceļiem.

EASIN pamatā ir katalogs, kurā pašlaik ierakstīts vairāk nekā 16 000 sugu. Šis visu Eiropā novēroto svešzemju sugu reģistrs sagatavots, apkopojot, pārbaudot un standartizējot tiešsaistē un zinātniskajā literatūrā atrodamo informāciju. *EASIN* lietotāji var izpētīt un kartēt informāciju (ar ģeogrāfiskām norādēm) par svešzemju sugām no šādām tiešsaistes datubāzēm: *Global Biodiversity Information Facility (GBIF)*, *Global Invasive Species Information Network (GISIN)* un *Regional Euro-Asian Biological Invasions Centre (REABIC)*. Laika gaitā tiks aptverti arī citi datu sniedzēji. *EASIN* tīmekļa rīki un pakalpojumi atbilst starptautiski atzītiem standartiem un protokoliem. Tos var izmantot bez maksas, tomēr dati paliek to sniedzēju īpašumā, kas *EASIN* tiek pienācīgi norādīts.

Turpmākie pasākumi

Cīņa ar invazīvām svešzemju sugām ir viens no sešiem galvenajiem mērķiem, kas izvirzīti ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2020. gadam, un Komisija pašlaik gatavo konkrētus priekšlikumus, kā nostiprināt tiesisko regulējumu šajā jomā.

Priekšvēsture

Svešzemju sugas ir sastopamas teju visu veidu ekosistēmās uz Zemes. Dažos gadījumos tās ir kļuvušas invazīvas un ietekmē vietējo biotu. Tās pieder pie visām lielākajām taksonomiskajām grupām, kuru starpā var minēt vīrusus, sēnes, aļģes, sūnas, papardes, augstākos augus, bezmugurkaulniekus, zivis, abiniekus, rāpuļus, putnus un zīdītājus. Invazīvas svešzemju sugas var pārveidot ekosistēmu struktūru un sugu sastāvu, proti, tieši (iznīcinot vai konkurējot par resursiem) vai netieši (mainot biotopus vai barības vielu apriti sistēmā) apspiest vai izspiest vietējās sugas. Tas nāk par sliktu gan cilvēku veselībai (piemēram, izplatās slimības un alergēni), gan ekonomikai (kaitējums lauksaimniecībai un infrastruktūrai), gan videi (neatgriezeniska vietējo sugu izzušana, kaitējums ekosistēmām un bioloģiskajai daudzveidībai).

Lēš, ka 10-15 % no Eiropas vidē novērotajām svešzemju sugām ir izplatījušās un nodara ekoloģisku, ekonomisku un/vai sociālu kaitējumu. Tādas sugas kā Mantegaci latvānis, Amerikas signālvēzis, daudzveidīgā sēdgliemene un bizamžurka ietekmē cilvēku veselību, nodara lielu kaitējumu mežsaimniecībai, lauksaimniecībai un zivsaimniecībai, kā arī apgrūtina satiksmi ūdensceļos. Piemēram, Japānas krūmsūrene kavē citu augu augšanu, izspiež vietējos augus un nodara lielu kaitējumu infrastruktūrai, kam ir smagas ekonomiskas sekas. Pētījumi liecina, ka Anglijā, Skotijā un Velsā šīs sugas augi vien katru gadu nodara zaudējumu 250 miljonu eiro apmērā.

Sīkāka informācija:

Sk. <http://easin.jrc.ec.europa.eu/>

Skatīt arī

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Kontaktinformācija:

JRC: jrc-press@ec.europa.eu (+39 33 278 97 43)

[Joe Hennon](#) (+32 2 295 35 93)

[Monica Westeren](#) (+32 2 299 18 30)